

Kamu Hizmetlerinden Yararlanmada Cinsiyet Eşitliği

Hilal Albal¹

TEMA: İdare Hukukunda Kadının Durumu, Sosyal Devlet Anlayışı ve Kadının Durumu

Hukuk devleti ilkesinin gereği olarak kamu hizmetinin herkese eşit bir şekilde sunulması gerekmektedir. Bu husus, Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan "kanun önünde eşitlik" ilkesinin doğrudan yansımasıdır. Herkes, kamu hizmetinden yararlanmada ve kamu hizmetine girmede eşittir. Anayasa'nın 70. maddesinde düzenlenen "kamu hizmetine girme hakkı" konusunda, "hizmetin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği" açık bir şekilde ifade edilmiştir. Ancak bu açıklık, kamu hizmetinden yararlanma konusunda bulunmamaktadır. 1982 Anayasası'nın 10. maddesine 2004 yılında "kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı yorumlanamaz". hükmü eklenmiştir. 1921 Anayasası haricinde diğer bütün Anayasalarda eşitlik ilkesi yer almıştır ancak 1982 Anayasasına 2004 yılında eklenen bu fıkra ile ilk defa cinsiyet eşitliğine vurgu yapılmıştır. Ayrıca bu eşitliğin sağlanması konusunda devlete pozitif bir yükümlülük yüklendiği de görülmektedir. Nitekim Anayasa'nın belirtilen maddelerinden anlaşılacağı üzere, kamu hizmetlerinden yararlanmada eşitlik ilkesi matematiksel bir eşitlik değildir. Farklı hukuki durumlarda bulunanlara farklı hizmet sunulması eşitlik ilkesini zedelemeyecektir. Bu anlamda, kadınlara fırsat önceliği, pozitif ayrımcılık ile kamu hizmetlerinin örgütlenmesi ve cinsiyete duyarlı kamu hizmetlerinin yürütülmesi önem teşkil etmektedir. Bu konuda gerek Anayasa Mahkemesi gerekse Danıştay, kadın-erkek ayrımcılığına dayalı aykırılık iddialarını pozitif ayrımcılık temelinde değerlendirmiştir.

Hal böyle olsa da, uygulamada cinsiyet temelinde farklı durumlar gözlenmektedir; bazı kamu hizmetlerinin kadınlara "ayrı ortamlarda" olarak sunulması gibi. Örneğin, Dünyada ve ülkemizde pek çok örneği bulunan kadınlara "özel" toplu taşıma hizmetleri akıllara "eşitlik mi? ayrımcılık mı?" sorusunu getirmektedir. Çalışmamız, bu soru temelinde oluşturulmuştur. Kamu hizmetlerinden yararlanmada eşitlik ilkesi ile ilgili olarak, Türk ve Uluslararası yargı kurumları kararları, ulusal ve uluslararası hukuki belgeler ve idari uygulamalar ile konu açıklamaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kamu hizmeti, cinsiyet eşitliği

---

¹ Araştırma Görevlisi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı, hilal.albal@inonu.edu.tr

Gender Equality in Public Services

Hilal Albal ²

According to the principle of constitutional state, public service should be presented equally to everyone. This is the result of “the equality before the law” principle in Article 10 of the Constitution. Everyone is equal in access to public service. As to “right to enter public service” in Article 70 of the Constitution, no criteria other than the qualifications for the office concerned shall be taken into consideration for recruitment into public service. Article 10 of the 1982 Constitution states in 2004 “*Men and women have equal rights. The State has the obligation to ensure that this equality exists in practice*” has been added. Except for the Constitution of 1921, the principle of equality was enshrined in all other constitutions however, this paragraph, which was added to the 1982 Constitution in 2004, emphasized gender equality for the first time. In addition, it is seen that there is a positive obligation on the state to ensure this equality. As it can be understood from the articles of the Constitution, the principle of equality in the utilization of public services is not a mathematical equation. Providing different services to those in different legal situations will not impair the principle of equality. In this sense, it is important to prioritize opportunities for women, to organize positive discrimination, to organize public services and to carry out gender sensitive public services. Both the Constitutional Court and the Council of State evaluated the allegations of non-discrimination on the basis of positive discrimination.

In practice there are different situations on the basis of sex; some public services are presented as “separate” to women. For example, in the world and in our country have many examples of private for women public transport services to mind “equality? does it discriminate?” Our study is based on this question. With regard to the principle of equality in benefiting from public services, Turkey and the decisions of international judicial institutions, it has tried to explain the subject of national and international legal documents and applications.

Keywords : Public Service, gender equality

---

² Research Assistant, İnönü University Faculty of Law, Department of Administrative Law, hilal.albal@inonu.edu.tr